

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Nicolae Gordilă,

judecători – Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul, Zmeu Alexandru, în numele inculpatului, succesorul părții vătămate, Golovanic Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Moțoc Viorel Gheorghe, născut la 03 octombrie 1970, originar din or. Drochia, domiciliat mun. Chișinău, com. Băcioi, str. Ion Druță, 37.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. în prima instanță din 24.09.2013 pînă la 14.12.2013

2. în instanța de apel din 29.01.2014 pînă la 12.02.2014

3. în instanța de recurs din 19.09.2014 pînă la 11.11.2014

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 14 decembrie 2013, Moțoc Viorel Gheorghe, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an, fiind obligat în termenul de probă fixat să nu-și schimbe domiciliul, fără acordul organului care supraveghează executarea pedepsei.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de către Golovanic Oleg și s-a încasat în beneficiul lui de la Moțoc Viorel prejudiciul moral în sumă de 40 000 lei.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Moțoc V., la 26 iulie 2013, în jurul orei 13.37, în timp ce conducea automobilul de model Honda Jazz cu n/î IL AS 970, deplasându-se pe bd. Dacia mun. Chișinău, din direcția str. Aeroportului spre str. Băcioii Noi și ajungând în regiunea blocului nr. 60/9, la trecerea semnalizată pentru pietoni, intrând în zona de acțiune a indicatoarelor de informare și orientare 5.50.1-5.50.2 „Trecere nedirijată pentru pietoni” și marcajului rutier 1.14.1 anexa nr. 4 a Regulamentului Circulației Rutiere, n-a manifestat atenție sporită la circulație, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, n-a apreciat corect situația

rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, n-a luat în considerație starea de lucruri în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecințelor acestora pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a adaptat o viteză corespunzătoare condițiilor de drum care ar garanta securitatea circulației și nu a cedat trecerea pietonului, având posibilitatea reală de a-l observa, prin care fapt a încălcat cerințele pct. 3, pct. 4, pct. 11 lit. f) și pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere și cerințele art. 22 alin. (4) al Legii nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier și ca urmare a comis tamponarea pietonului, Golovanic Vera, care traversa carosabilul de la stânga spre dreapta, relativ deplasării unității de transport, nemijlocit pe trecerea de pietoni, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 94-1306 din 29.08.2013 - vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în urma cărora a decedat.

Acțiunile lui Moțoc V., au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. De asemenea a solicitat admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de către succesorul părții vătămate.

În motivarea apelului său procurorul a considerat că la emiterea sentinței instanța de judecată a dat o apreciere corectă probelor prezentate de acuzare, însă pedeapsa aplicată inculpatului este blândă în coraport cu consecințele survenite în urma comiterii infracțiunii. Infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce s-a soldat cu decesul unei persoane, săvârșite de către inculpat, atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai a însuși șoferului, dar și a altor participanți la trafic. Astfel, instanța de judecată urma să țină cont de prevederile art. 61 Cod penal, conform căruia pedeapsa are drept scop corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia și concomitent să stabilească și pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de conducere a mijloacelor de transport, ținând cont de faptul că inculpatul s-a folosit de aceste drepturi la săvârșirea infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care, Moțoc V., a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat că pedeapsa stabilită inculpatului, cu aplicarea art. 90 Cod penal este prea blândă și nu corespunde

cerințelor art. 61 Cod penal și anume nu va fi eficace, deoarece echitatea socială, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane care săvârșesc asemenea infracțiuni vor putea fi atinse doar cu stabilirea unei pedepse privative de libertate reală. Instanța de apel a menționat că, inculpatul a dat dovadă de o imprudență totală la respectarea Regulamentului Circulației Rutiere, când a tamponat mortal pietonul în deplină zi, la trecerea semnalizată pentru pietoni, astfel a pus în pericol mai multe persoane. Totodată, instanța de apel a ținut cont și de faptul că inculpatul nu a luat toate măsurile necesare de recuperare a întreg prejudiciului moral încasat prin sentință.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

6.1 Avocatul, Zmeu Alexandru, în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia și menținerea sentinței. În motivarea recursului său invocă, că:

- instanța de fond, just a stabilit pedeapsa inculpatului, cu aplicarea art. 90 Cod penal, iar instanța de apel nu a luat în considerație comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii, care din start s-a căit sincer de cele comise și a propus succesoriului părții vătămate ajutor material, solicitând permisiunea acestuia de a vizita victima la spital, fapt ce dovedește neindiferența de fapta prejudiciabilă comisă;
- atât instanța de fond, cât și cea de apel nu au stabilit circumstanțe agravante în prezenta cauză;

- motivul casării sentinței, menționat de către instanța de apel, precum că inculpatul nu a întreprins toate măsurile necesare pentru recuperarea prejudiciului moral încasat, nu este just, deoarece inculpatul pînă la examinarea cauzei în ordine de apel integral a achitat prejudiciul moral încasat de către instanța de fond;

- instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de toate circumstanțele care au provocat comiterea faptei prejudiciabile, de personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, este căsătorit, are la întreținere 2 copii minori, este angajat în câmpul muncii, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru. La fel nu s-a ținut cont de circumstanțele atenuante – recunoașterea vinei, căința sinceră, recuperarea daunei morale stabilită de către prima instanță, precum și de faptul că inculpatul anterior nu a fost judecat;

- consideră că inculpatul, nu prezintă pericol pentru societate și în cazul dat întrunește toate condițiile legale pentru a fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei.

6.2 Succesorul părții vătămate, Golovanic Oleg, care a solicitat casarea acesteia și menținerea sentinței. În motivarea recursului invocă că:

- decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar pedeapsa aplicată inculpatului este prea aspră;

- consideră că inculpatul nu merită pedeapsa cu executare reală în închisoare, deoarece din start acesta a dat dovadă de responsabilitate și umanism, propunându-i și oferindu-i ajutor material și moral. Inculpatul s-a căit sincer de cele săvârșite și a cerut scuze;

- consideră că instanța de apel nu a luat în considerație circumstanțele atenuante în cauză și personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, este căsătorit,

are la întreținere copii minori, este angajat în câmpul muncii, iar sentința pronunțată de prima instanță este una echitabilă.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referință privind opinia asupra recursurilor declarate:

7.1 Procurorul, prin care solicită respingerea acestora ca inadmisibile, considerînd că instanța de apel corect a admis apelul, statuînd că pedeapsa stabilită inculpatului, cu aplicarea art. 90 Cod penal, de către instanța de fond este una prea blîndă și nu corespunde cerințelor art. 61 Cod penal deoarece.

7.2 Avocatul, Zmeu Alexandru, în numele inculpatului, prin care a susținut recursul succesivului părții vătămate și a solicitat admiterea acestuia.

8. Judecînd recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Reieșind din dispoziția alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

Din sumarul recursurilor rezultă că autorii acestora sînt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința și în partea pedepsei a fost exclus aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, astfel considerînd-o neîntemeiată, sub aspectul individualizării pedepsei, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

Lecturînd textul deciziei recurate, în viziunea instanței de apel, pedeapsa stabilită inculpatului de către prima instanță, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu corespunde cerințelor art. 61 Cod penal, deoarece în rezultatul săvîrșirii faptei imputate a survenit decesul pietonului tamponat, precum și faptul că inculpatul nu a întreprins toate măsurile necesare pentru recuperarea integrală a prejudiciului moral încasat prin sentință.

Analizînd decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal consideră că, soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de norma art. 75 Cod penal, care prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă că, criteriile generale de individualizare a pedepsei sînt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Așadar, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, **echitabilă**, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată. În același rînd, după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul statuează că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul penal conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Totodată, din conținutul părții descriptive a sentinței, Colegiul atestă că la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, ce se clasifică ca gravă, săvârșită din imprudență, de persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv, este căsătorit, are la întreținere 2 copii minori, este angajat în câmpul muncii, anterior nu a fost condamnat, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru. Instanța de fond a luat în considerație și circumstanțele atenuante - recunoașterea vinei, cooperarea cu organul de urmărire penală, căința sinceră. La fel, de către instanța de fond a fost considerat ca circumstanță atenuantă și faptul că inculpatul a dat dovadă de comportament receptiv față de victimă și rudele acestuia.

Instanța de recurs reține și faptul că, în prezenta speță nu au fost stabilite circumstanțe agravante, precum și faptul că inculpatul la etapa urmăririi penale a transmis succesorului părții vătămate suma de 22 000 lei, în contul prejudiciului cauzat în urma săvârșirii infracțiunii imputate.

Având ca reper conglomeratul împrejurărilor menționate, prima instanță a conchis că este rațional de a stabili inculpatului pedeapsă, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termen de probă și privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În acest context, conform art. 90 alin. (1) Cod penal, care prevede că *dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la*

concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă, iar aceste prevederi potrivit dispoziției alin. (4) al aceleiași norme nu împiedică de a fi aplicate și în cazul persoanelor care au săvîrșit infracțiuni grave.

Colegiul penal, relevă că instanța de fond a efectuat o analiză amplă a personalității inculpatului, ținînd cont și de conduita lui înaintea săvîrșirii faptei, după săvîrșirea acesteia și în timpul judecării. În acest mod, în viziunea instanței de recurs, prima instanță corect a apreciat că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea reală a acesteia, deoarece din circumstanțele speței rezultă că inculpatul prin comportamentul său în vederea remedierii consecințelor prejudiciabile ale infracțiunii săvîrșite, a manifestat suficientă responsabilitate și regret, conștientizând asupra celor comise.

Referitor la argumentarea instanței de apel în hotărîrea sa, precum că inculpatul nu a întreprins toate măsurile necesare pentru a recupera întreg prejudiciul moral încasat prin sentință, fapt ce a determinat adoptarea soluției de stabilire a pedepsei penale cu executare reală, Colegiul penal, o consideră neîntemeiată, deoarece potrivit procesului verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, succesorul părții vătămate a declarat că suma încasată prin sentință i-a fost achitată și nu are pretenții față de inculpat (f.d. 152), fapt confirmat și prin recipisele anexate la lucrările dosarului (f.d. 177-181). Iar concluzia instanței de apel, precum că pedeapsa aplicată de către instanța de fond, cu aplicarea art. 90 Cod penal, este prea blîndă din motiv că inculpatul din imprudență a lovit mortal un pieton în deplină zi, în opinia instanței de recurs este insuficientă și care de fapt exprimă o constatare a laturii obiective și subiective a infracțiunii imputate, nu expune și desfășoară opera de individualizare a pedepsei inculpatului în raport cu soluția adoptată.

În continuare, alte circumstanțe ce ar demonstra că inculpatul nu poate fi corectat prin aplicarea art. 90 alin. (1) Cod penal, nu au fost stabilite.

Semnificativ este și acel fapt, că însu-și succesorul părții vătămate prin recursul său și-a exprimat dezacordul cu hotărîrea instanței de apel, solicitînd aplicarea pedepsei neprivative inculpatului, fiind remarcat de comportamentul omenesc al acestuia, manifestat prin compasiune și acordarea ajutorului material, care a achitat integral prejudiciul moral încasat prin hotărîrea primei instanțe.

Instanța de recurs, în temeiul celor enunțate mai sus, consideră că pedeapsa stabilită inculpatului, de către instanța de fond corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată, individualizată și aplicată în limitele prevăzute de lege, hotărîrea dată fiind legală și întemeiată, iar scopul pedepsei penale va fi atins nu numai prin suspendarea condiționată a executării pedepsei, dar și prin pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Prin urmare, Colegiul constată, că instanța de apel greșit a admis apelul procurorului și prin pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a inculpatului la pedeapsă cu executare reală în închisoare, a comis o eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, adică pedeapsa stabilită a fost

individualizată contrar prevederilor legale și în lipsa a careva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs, este în drept de a admite recursul, de a casa parțial sau total hotărârea atacată, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

În astfel de condiții, Colegiul conchide că, temeiul la care se referă recurenței, este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursurile, casând decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul, Zmeu Alexandru, în numele inculpatului, succesorul părții vătămate, Golovanic Oleg, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, în cauza penală în privința lui **Moțoc Viorel Gheorghe**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Botanica din 14 decembrie 2013, prin care acesta a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, a-i suspenda executarea pedepsei principale pe un termen de 1 (unu) an, obligându-l în termenul de probă să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului, care supraveghează executarea pedepsei. Dispozițiile în partea admitterii acțiunii civile înaintate de către Golovanic Oleg, se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 09 decembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun